GAZETA TRANSILVANIEI.

REDACŢIUNEA ŞI ADMINISTRAŢIUNEA:
BRAŞOVŪ, piaţa mare Nr. 22.

„GAZETA“ IESE ÎN FIECARE ḐI.

Pe unŭ anŭ 12 fior., pe şése lunĭ 6 fior., pe trei lunĭ 3 fior.
România şi străinătate:
Pe anŭ 40 fr., pe şése lunĭ 20 fr., pe trei lunĭ 10 francĭ.

ANULŬ XLVIII.

SĔ PRENUMERĂ:
la poşte, la librării şi pe la dd. corespondenţĭ.

ANUNCIURILE:
O seriă garmondŭ 6 cr. şi timbru de 30 cr. v. a. pentru fiecare publicare

Scrisorĭ nefrancate nu se primescŭ. — Manuscripte nu se retrămitŭ.

№ 182. *Sâmbătă 17 (29) Augustŭ.* **1885.**

Braşovŭ, 16 (28) Augustŭ 1885.

Ministrulŭ de instrucţiune Trefort vorbia în faimósa sa ordonanţă dela 13 Iuliu a. c. de abusurĭ ce le-arŭ comite autorităţile nóstre bisericescĭ prin destituirea pe nedreptŭ a multorŭ învĕţătorĭ. Amŭ cerutŭ sĕ ni se aducă dovedĭ, carĭ sĕ justifice grava acusaţiune a ministrului.

Ni-au rĕmasŭ datorŭ atâtŭ ministrulŭ cât şi organele lui cu aceste dovedĭ şi în loculŭ lorŭ ne aducŭ alte dovedĭ, cari suntŭ de natură a risipi ori ce îndoială în privinţa adevĕratelorŭ scopurĭ ce le urmăresce ministrulŭ cu ómenii sĕi faţă cu desvoltarea învĕţămêntului nostru poporalŭ.

Ḑis'amŭ că scopulŭ ascunsŭ alŭ ordonanţei d-lui Trefort este de-a sparge organisaţiunea nóstră scolară, nimicindŭ autoritatea organelorŭ nóstre scolare superiore şi creândŭ astfelŭ o stare anarchică, din care sĕ pótă profita numai adversării scólelorŭ românescĭ.

In numĕrulŭ 150 alŭ fóiei nóstre din anulŭ curentŭ, amŭ fostŭ împărtăşitŭ cetitorilorŭ noştri unŭ casŭ flagrantŭ de ingerinţă a administraţiunei în afacerile nóstre şcolare. In comuna Turţŭ, ţéra Oaşului, esistă o şcólă confesională română. Invĕţătorulŭ dela acéstă şcólă a fostŭ suspendatŭ în anulŭ trecutŭ din postulŭ sĕu, din causă că şi-a neglesŭ oficiulŭ şi nu s'a supusŭ ordinelorŭ mai marilorŭ sĕi, şi din causa altorŭ defecte marĭ. Amêndouĕ forurile autonome au întăritŭ sentinţa adusă în tótă regula pe basa legei. Locuitorii comunei înşişĭ au protestatŭ în potriva acestui învĕţătorŭ şi au cerutŭ depărtarea lui.

Insĕ acestŭ individŭ, maghiarisându-şĭ numele şi conumele şi creându-şĭ prin purtarea lui servilă şi antinaţională diferite titlurĭ „patriotice,“ a şciutŭ sĕ-şĭ câştige favorulŭ ómenilorŭ administraţiei ungurescĭ şi aceştia au intervenitŭ pentru dênsulŭ la ministru, cerêndŭ ca sĕ fiă restituitŭ în postulŭ sĕu prin ordin ministerialŭ, căcĭ ar fi fostŭ persecutatŭ pe nedreptŭ de autorităţile superióre bisericescĭ-şcolare.

S'au scrisŭ mulţime de corespondenţe prin foile şi foiţele ungurescĭ în apĕrarea acestui individŭ, care fusese premiatŭ mai de multŭ cu 50 fl. din partea statului pentru purtarea sa „patriotică.“ Se dicea acolo, că preotulŭ din Turţŭ e capulŭ rĕutăţii, că învĕţătorulŭ este persecutatŭ numai din causă, că nu aderă la principiele „dacoromâne“ ale preotului şi alte scorniturĭ de felulŭ acesta.

Trecŭ mai multŭ timpŭ dela destituirea memoratului învĕţătorŭ şi într'aceea fŭ numitŭ altŭ învĕţătorŭ vrednicŭ în loculŭ lui.

După apariţiunea faimósei ordonanţe ministeriale însĕ s'au urcatŭ şansele de reabilitare ale învĕţătorului destituitŭ şi astăḑĭ primimŭ din Turţŭ următórea încunosciinţare laconică:

„Invĕţătorulŭ de modelŭ“ Kerezsán Gusztav a fostŭ aḑĭ reaşeḑatŭ în postulŭ sĕu în urma unui ucazŭ alŭ ministrului de culte şi instrucţiune publică, prin brachiu, adecă prin judele administrativŭ şi patru gendarmĭ.“

„Actualului învĕţătorŭ i s'a poruncitŭ sĕ iésă din cuartirŭ şi sĕ mérgă după cei doi ochĭ, căcĭ mare e lumea. Leafa dela 23 Martie până aḑĭ sĕ 'i-o plătéscă Episcopulŭ, carele l'a denumitŭ aicĭ de învĕţătorŭ.“

Celŭ ce ne împărtăşesce acéstă scire esclamă mâhnitŭ: poftimŭ constituţiune! poftimŭ respectare de lege.

De multŭ amŭ trebuitŭ sĕ ne convingemŭ, că „constituţiune“ şi „lege“ nu este pentru noi în acestŭ statŭ, ci numai „forţă“ şi „arbitriu;“ niciodată însĕ n'amŭ fi pututŭ sĕ credemŭ că lucrurile vorŭ ajunge, pe preţipişulŭ pe care au apucatŭ, aşa departe încâtŭ sĕ ne fie impuşĭ învĕţătorĭ prin gendarmĭ de cătră organele administrative.

Triste vremurĭ amŭ mai ajunsŭ, dér celŭ mai durerosŭ lucru este trista figură, ce-o facŭ în aceste critice timpurĭ aceia dintre noi, carĭ prin posiţiunea lorŭ în biserică şi în societate suntŭ chiămaţĭ şi suntŭ datorĭ a se lupta cu cea mai mare energiă şi abnegare de sine, spre a ne scutí scólele de peire şi biserica de anarchiă. Până când atâta şovăire şi slăbiciune?

Francesii „Ellenzék“ şi Valahiĭ.

„Ellenzék“ e unulŭ din cele mai politicóse, mai corecte şi mai stimabile gazete maghiare. Se publică la Cluşiu, centrulŭ maghiarisării celei multŭ trâmbiţate.

Ca tonŭ „Ellenzék« dă 95 bez o fracţiune — la sută lui »The Times« din Londra şi lui »Le Temps« din Parisŭ. E d'unŭ parlamentarismŭ şi d'o atitudine academică atâtŭ de pronunţate, încâtŭ nu puţinĭ din membrii Camerei lorḑilorŭ vorŭ învĕţa limba maghiară, pentru a cetí în originalŭ colónele cele clasice ale lui »Ellenzék« şi a-şĭ inavuţi mintea cu formulele şi modulŭ de argumentaţiune alŭ „stimabilului“ din Cluşiu. Când „Ellenzék« se supĕră, nicĭ nu-lŭ cunoscĭ, atâtŭ e de stăpânŭ pe supĕrare şi atâtŭ de diplomaticŭ îşĭ preface căldura sufletului.

Aste însuşirĭ ale întru tóte corectului »Ellenzék« nu ne miră: „Ellenzék« e ḑiarŭ maghiarŭ şi prin urmare corecţiune, politeţa, omenia şi formele suntŭ tóte însuşirĭ... maghiare.

Se vede însĕ, că noi Românii, noi *Olahok* amŭ trecutŭ peste mĕsura firei în cestiunea visitei ce au făcutŭ Francesii stimabilei esposiţiunĭ maghiare din Buda-Pesta; se vede că nu amŭ lăudatŭ destulŭ onórea ce s'a făcutŭ de fraţii noştri dela Sena bunilorŭ noştri vecinĭ, şi nu amŭ intonatŭ imnurĭ destule când s'a replămăditŭ prietenia franco maghiară.

Mărturisimŭ că aşa e. Adăugămŭ că n'amŭ resimţitŭ nicĭ cea mai mică trebuinţă a trâmbiţa visita turiştilorŭ şi bulevardierilorŭ francesĭ »nés malins.«

Mărturisimŭ însĕ tot-de-odată că, netrâmbiţândŭ numĕrulŭ sărutărilorŭ franco-maghiare şi acela alŭ răbufnitorilorŭ *Eljen!* nu credemŭ că am comisŭ crimă neertată, pĕcatŭ grozavŭ, sacrilegiu spăimêntătorŭ.

Se vede că aşa e, că amŭ comisŭ astfelŭ de négră nelegiure, de óre-ce »Ellenzék«, politicosulŭ, calmulŭ, corectulŭ »Ellenzék,« care nu înjură decâtŭ odată fără soţŭ pe anŭ, a eşitŭ din ţiţinele parlamentarismului şi academicismului, pentru a ne administra nouĕ ḑiariştilorŭ românĭ una din cele mai ardeiate — (ce e papricaşulŭ pe lângă ea!!) — filipice într'unŭ articulŭ intitulatŭ *Francesii şi Valahii.*

Grósnică filipică!! Cicerone şi Demostene au rĕmasŭ „vacsŭ« pe lângă autorulŭ acestei tipice bucăţĭ de mâniă stilistică! E *atilică,* — singurulŭ calificativŭ ce póte sĕ i se potrivéscă la mĕsură.

Căcĭ, într'adevĕrŭ, numai când se lua de pĕrŭ cu fiiulŭ sĕu Ellak séu îşĭ bătea bufonii carĭ nu-i spuneau pe placŭ versurile închinate *toporului* hunicŭ, Atila, din care în liniă dréptă séu laturalnică o fi descindêndŭ scriitorulŭ dela „Ellenzék,« Atila singurŭ striga şi înjura astfelŭ. Palatulŭ de scândurĭ alŭ »stimabilului« d'atuncĭ dârdâia de înjurăturile lui cum dârdâiă acum colónele lui »Ellenzék.«

»Nevrednicĭ, nemernicĭ, îngunoiţĭ, înnoroiţĭ, miserĭ, beţĭ, cânĭ carĭ tragŭ la cânĭ« suntŭ numai palidele reflecte ale focului şi pârjolului carĭ vâlvăiă în articolulŭ lui »Ellenzék«.

„Gazeta Transilvaniei,« care ne semnală acestŭ capŭ-d'operă alŭ presei maghiare şi maghiarisătóre, nu s'a pĕtrunsŭ, se vede, adâncŭ de frumseţele stilistice din »Francesii şi Valachii« lui „Ellenzék;« dreptŭ acésta, nu ne dă decâtŭ bucăţĭ din elŭ. Ne pare fórte rĕu. Amŭ fi voitŭ sĕ-lŭ avemŭ totŭ. Astfelŭ de maghiare mărgăritare merită a fi încadrate. In aste vremurĭ de isteriă, nimicŭ mai interesantŭ decâtŭ isprăvĭ de felulŭ acesteia.

Repetŭ: ne pare rĕu că nu-lŭ avemŭ totŭ.... Amŭ fi petrecutŭ bine şi veselnicŭ o „ţîrŭ-de-vreme« cu drăgăstosulŭ »Ellenzék« din Cluşiu, rivalŭ lui »Times« dela Londra.

»Ellenzék!« fii gentilŭ, şi repetă-ţĭ vitejia!!
Ellenzék, legyen kedves, ismételje vitézségét.
Eljen!!

(„Românulŭ«) *Gion.*

Intrevederea dela Kremsier.

După scirile ce sosescŭ din Moravia, întrevederea monarchului nostru cu Ţarulŭ Rusiei a fostŭ în tóte privinţele fórte cordială şi împreunată cu pompă estraordinară, la care a contribuitŭ multŭ şi poporaţiunea slavă din Moravia, primindŭ pe înalţii suveranĭ pretutindenea cu entusiastice şi nesfĕrşite: Slava! (sc trăiască.)

Impĕratulŭ şi prinţulŭ moştenitorŭ Rudolfŭ au întêmpinatŭ în 25 l. c. pe Ţarulŭ şi pe Ţarevna la Hullein, unde s'au urcatŭ în trenŭ. Intr'aceea în Kremsier se făceau pregătirile de primire. Impĕrătésa Elisabeta cu archiducele Carolŭ Ludovicŭ merseră la gară, unde era aşeḑată compania de onóre. De odată se dete semnalulŭ. Locomotiva împodobită cu florĭ se arătă. Toţĭ îşĭ luară josŭ pălăriile. Impĕrătésa păşi pe peronŭ. Colonelulŭ companiei de onóre comandă »Habt Acht!« şi musica intonă imnulŭ rusescŭ. Fórte veselŭ împĕratulŭ Iosifŭ sări din vagonŭ, ajută Ţarevnei şi o duse la împĕrătésa, care o îmbrăţişă şi o sĕrută de douĕ orĭ. Ţarevna e o figură elegantă şi graţiósă, cu obrajii roşii, cu ochĭ din care scânteiază energia. Era îmbrăcată în rochiă lila, împodobită cu rosa. După ea urmă Ţarulŭ, sărută împĕrătesei mâna, îmbrăţişă şi sărută pe archiducele Carolŭ Ludovicŭ. Ţarulŭ purta uniforma de colonelŭ austriacŭ, este o figură elegantă, barba blondă plină, este fórte tare şi puternicŭ. După Ţarulŭ apărŭ marea princesă Maria Paulovna, avêndŭ pe umerĭ o bogată blană, ér toaleta crême. Soţulŭ ei marele duce Vladimir amintesce de tatălŭ sĕu Alexandru II. Succesorulŭ tronului rusescŭ şi marele principe George părăsiră vagonulŭ fiindŭ duşĭ de mână de cătră prinţulŭ de corónă Rudolfŭ. Archiducele Carolŭ Ludovicŭ sărută mâna Ţarevnei, ér acésta i întinse obrazulŭ sĕ i-lŭ sărute. Urmă apoi suita ruséscă. Incepŭ plecarea în oraşŭ. Slava! Urah! Na zdar! rĕsunau pe totŭ drumulŭ. In castelŭ aşteptau demnitarii austriacĭ. Ţarulŭ salută pe contele Kalnoky fórte amicalŭ. După presentare se luă dejunulŭ. După améḑĭ contele Kalnoky visită pe Giers, ér acesta pe Kalnoky. Séra fŭ representaţiă teatrală. Impĕratulŭ, care purta uniforma de grenadirŭ rusŭ, conducea pe Ţarevna, ér Ţarulŭ pe Impĕrătésa, archiducele Carolŭ Ludovicŭ pe marea princesă Maria Paulova, prinţulŭ de corónă Rudolfŭ mergea cu succesorulŭ tronului rusŭ, care purta uniforma de ulanŭ. Impĕrătésa era în rochiă colórea flórei persecului, Ţarevna în rochiă albă înflorată, Maria Paulovna în rochiă albastră îmbrăcată în dantelă albă. După representaţiă s'a luatŭ ceaiulŭ în apartamentele împĕrătescĭ. Astfelŭ se sfêrşi programulŭ ḑilei de 25 Augustŭ.

Programulŭ ḑilei de 26 Augustŭ se începŭ cu o vênătóre în pădurea Kremsierului. Dejunulŭ s'a luatŭ acolo, sub cerulŭ liberŭ. Pictorulŭ curţii Zichy a luatŭ diferite schiţe în timpulŭ acesta. Ţarulŭ a împuşcatŭ cincĭ cerbĭ, Impĕratulŭ unu, marele principe Vladimir optŭ diferite animale, prinţulŭ Rudolfŭ cincĭ cerbĭ. Prândulŭ s'a luatŭ în Kremsier, în oraşŭ. Séra a fostŭ oraşulŭ iluminatŭ.

In acéstă ḑi, contele Kalnoky e avutŭ o întrevedere mai lungă cu Giers, şi anume în timpulŭ câtŭ a ţinutŭ vênătórea, la care cei doi ministri de esterne n'au luatŭ parte. După améḑĭ Kalnoky a fostŭ primitŭ în audienţă privată la Ţarulŭ.

Séra la 10 óre înalţii suveranĭ ai Rusiei plecară, despărţindu-se suveranii noştri în celŭ mai cordialŭ modŭ. Amêndoi monarchii se îmbrăţişară şi se sărutară de trei orĭ. Monarchulŭ nostru sărutà mâna Ţarevnei şi a marei princese, şi sărutà de trei orĭ pe succesorulŭ tronului rusescŭ. Musica intonà imnulŭ rusescŭ, ér trenulŭ plecà, salutândŭ mereu Ţarulŭ, care purta uniforma de colonelŭ de ulanĭ austriacĭ. Atfelŭ se terminà întrevederea din Kremsier.

SCIRILE ḌILEI.

Sâmbătă în 22 Augustŭ n. s'a oficiatŭ în biserica gr. or. din Alba-Iulia unŭ parastasŭ întru pomenirea împĕratului Iosifŭ II. La invitarea protopopuluĭ au asistatŭ la serviciu în biserică şi oficerii liberĭ de serviciu.

—0—

Ministrulŭ cultelorŭ şi instrucţiunii, pe basa cercetăIii făcute în contra profesorului română de universitate din Cluşiu, Dr. George Silaşi, a dispusŭ ca acesta sĕ rĕmână încă unŭ anŭ suspendatŭ din postulŭ sĕu. Causa e, cum se scie cunoscuta afacere a fostei societăţĭ »Iulia« a studenţilorŭ universitarĭ românĭ. Cu alte cuvinte scandalele studenţilorŭ maghiarĭ din Cluşiu s'au încărcatŭ totŭ în spinarea Românilorŭ. „Ellenzek« spune, că s'a îndrumatŭ şi consiliulŭ universitarŭ, ca sĕ se îngrijéscă pentru viitórea înlocuire a D-rului Silaşi. Ei, apoi mai găsescĭ în tótă lumea păreche ministrului-ordonanţă?

—0—

Consistoriulŭ metropolitanŭ alŭ bisericei gr. or. române din Ungaria şi Transilvania este convocatŭ pe 1 Septemvre a. c. st. n. la Sibiiu.

—0—

Preoţii gr. orientalĭ Ioanŭ Mircea din Lemnecŭ, Ioanŭ Dumitrescu din Ticuşulŭ românescŭ au primitŭ din ajutorulŭ de statŭ câte 100 fl., ér Iónŭ Mihăilă din Longodarŭ 50 fl. Va sĕ ḑică încă trei preoţĭ căḑuţĭ în ispită.

—0—

Marţĭ pela $12^1/_2$ óre, sergentulŭ reservistŭ D. Badea din Braşovŭ, intrândŭ într'o tutungeriă din Braşovulŭ vechiŭ sĕ 'şĭ cumpere ţigărĭ, a fostŭ străpunsŭ în spinare de păzitorulŭ de cai Constantinŭ Vlădăreanu cu baioneta ce i-o smulse pela spate pe nesciute. Rănitulŭ a fostŭ transportatŭ în spitalŭ, ér făptuitorulŭ predatŭ tribunalului penalŭ de cătră căpitănatulŭ orăşănescŭ.

—0—

Adunarea comitatului Bistriţa Năsăudŭ a hotărâtŭ la 14 Augustŭ n. sĕ adreseze ministrului de interne o representaţiune, ca sĕ permită tipărirea în cele trei limbĭ ale ţĕrii a statutelorŭ şi altorŭ obiecte esenţiale ce vinŭ în desbatere şi intereséză întregŭ comitatulŭ. Suntemŭ curioşĭ sĕ vedemŭ ce va rĕspunde ministrulŭ.

—0—

Copii din Csik-Somlyo au datŭ o representaţiune teatrală în favórea reuniunei de maghiarisare din Cluşiu. Venitulŭ a fostŭ de — 9 fl. 60 cr. Bieţii copii au ajunsŭ păpuşile şoviniştilorŭ. Şi mai rĕu a eşitŭ balulŭ ce s'a datŭ în acelaşĭ scopŭ de adoratorii reuniunei de maghiarisare în Reghinulŭ săsescŭ. Semne rele.

—0—

In casarma artileriei din Sibiu s'a întêmplatŭ Mercurĭ séra la 10 óre o încăerare, care a avutŭ triste urmărĭ. Câţĭva reserviştĭ din regim. de infanteriă Nr. 51 au ajunsŭ în certă cu câţĭva artileriştĭ, care degenerà în luptă cu armele de focŭ. Se vorbeşce de 17 rănițĭ şi 1 mortŭ. Două companii de soldaţĭ au pusŭ capĕtŭ luptei.

—0—

Têrgulŭ de vite din Bistriţa a fostŭ bine cercetatŭ de vênḑĕtorĭ, dar au lipsitŭ cumpĕrătorii apróрe cu totulŭ.

—0—

Resultatulŭ de pănă acum alŭ alegerilorŭ pentru congresulŭ bisericescŭ sêrbescŭ este următorulŭ: s'au alesŭ 5 aderenţĭ ai partidei notabililorŭ şi 22 radicalĭ; se mai aştéptă resultatulŭ alegerilorŭ în 11 cercurĭ. Prin urmare partida naţională până acum e învingĕtóre.

—0—

»Sloboda« comunică, că membrii partidei independente croate a propusŭ preşedintelui dietei sĕ pună în stare de acusaţiune pe Banulŭ din causa actelorŭ camerale.

—0—

»National-Zeitung« raportéză despre unŭ casŭ eclatantŭ de isgonire a Polonilorŭ austriacĭ din Prusia, cu tóte că au paşapórte în regulă.

O sĕrbătóre românéscă în Selagiu.

In 11 a lunei curente şi-au ţinutŭ »Reuniunea femeilorŭ române din Selagiu« şi »Despărţĕmêntulŭ XI alŭ Asociaţiunei Transilvane“ de-odată adunările generale în Băsescĭ, în focularulŭ românismului din Selagiu. La 9 óre diminéţa erà deja plină frumósa şi spaţiósa biserică din Băsescĭ de lume elegantă şi de poporŭ îmbrăcatŭ sĕrbătoresce. Sânta liturgiă a celebrat'o archidiaconulŭ Gregoriu Popŭ care pe lângă etatea sa frumósă încă totŭ este vigurosŭ şi posede o voce sonoră şi în tóte nuanţele ei bineînţelésă.

După serviciulŭ divinŭ preşedintele »Despărţĕmêntului« vicarulŭ Silvaniei Barboloviciu deschise adunarea cu unŭ discursŭ frumosŭ şi însufleţitorŭ, apoi Georgiu Popŭ, conducĕtorulŭ binecunoscutŭ alŭ Românilorŭ Selăgienĭ în lupta lorŭ pentru esistinţa naţională, bineventà adunarea cu cuvinte căldurόse ieşite din inimă, în care arde flacăra săntă a iubirei naţiunei şi limbei sale, adăogêndŭ vorbirei sale şi o scurtă istoriă a comunei Băsescĭ privitorŭ la însemnătatea ei în trecutŭ pentru învĕţĕmêntulŭ românescŭ.

După aceste secretarulŭ »Despărţĕmêntului,« advocatulŭ Andreiu Cosma, cetì raportulŭ sĕu anualŭ, lucratŭ cu multă grijă şi viu aplaudatŭ de adunare, despre activitatea despărţĕmêntului în anulŭ decursŭ. Din acestŭ raportŭ şi din pertractările, ce au urmatŭ cetirei raportului, ne amŭ convinsŭ cu bucuriă, că activitatea „Despărţĕmêntului« nostru a luatŭ unŭ nou avêntŭ, unŭ sborŭ de multŭ doritŭ de tóte inimile adevĕratŭ românescĭ, ce ne îndreptăţesce la cele mai frumóse speranţe pentru viitorŭ.

Suntemŭ convinşĭ, că conducerea »Despărţĕmêntului“ nostru e în mânile cele mai chiămate şi că aceste au datŭ de calea cea mai dréptă, care duce la »cultura poporului românŭ.« Din raporturile comisiunilorŭ esmise de despărţĕmêntŭ în tóte ţinuturile Sĕlagiului pentru asistare la esamenele şcólelorŭ nóstre poporale ne-amŭ convinsŭ cu satisfacţiune sufletéscă, că numĕrulŭ acelorŭ învĕţătorĭ românĭ, cari pe lângă lefile lorŭ pré modeste şi multe alte neajunsurĭ şi pedece, îşi facŭ destulŭ chiămărei lorŭ frumóse, e mare, dreptŭ aceea unŭ numĕrŭ însemnatŭ dintre ei a trebuitŭ sĕ se îndestuléscă de astădată cu recunoscinţa onorătóre şi lauda binemeritată a „Despărţĕmêntului“ nedispunêndŭ acesta de premie destule pentru atâţia câţĭ le-arŭ fi meritatŭ.

Cele două premii donate de dlŭ Georgiu Popŭ, o vacă cu viţelŭ şi o scrófă cu 5 purcei, s'au adjudecatŭ, celŭ dintâiu cu maioritatea voturilorŭ învĕţătorului din Babţa *Gavrilŭ Aluasu*, alŭ doilea »unisono“ învĕţătorului din Orteleсŭ, *Ioanŭ Chira*, premiulŭ donatŭ de Dr. Iónŭ Nichita, 5 galbinĭ împĕrătescĭ, învĕţătorului din Şimleu, *Ioanŭ Lazarŭ*, ér premiulŭ de 4 galbenĭ escrisŭ de „Despărţĕmêntŭ« pentru cea mai bună disertaţiune despre oltuitŭ învĕţatorului din Asnasiu, *Simonca.* Folosulŭ materialŭ, ce-lŭ dau aceste premie donate de bărbaţĭ, cari sciu sĕ jertféscă pentru binele poporului lorŭ, uşuréză momentanŭ sarcinile vieţei premiaţilorŭ, dér recunoscinţa Selagiului românescŭ legată de aceste premii le póte servide adevĕrată mândriă şi în adêncĭ bĕtrâneţe.

După şedinţa »Despărţĕmêntului“ urmă inmediatŭ ceea a „Reuniunei femeilorŭ Române din Sĕlagiu“ deschisă prin o cuvêntare scurtă dér fórte potrivită a dómnei preşedintă Clara Maniu. Desbaterile au decursŭ atâtŭ de calmŭ, seriosŭ şi netedŭ încâtŭ bărbaţii, cari în şedinţa premĕrsă a „Despărţĕmêntului« se înfierbêntaseră asupra unei séu altei cestiunĭ nu se puteau mirà îndestulŭ. Unii se uitau cu uimire la sumpele lorŭ consórte, cari pledau liniştite cu demnitate şi fără picŭ de iritaţiune.

Din raportulŭ caseriţei înţelesemŭ, că fondulŭ reuniunei numai de curêndŭ înfiinţate a trecutŭ deja binişiorŭ preste 1000 de florinĭ.

După aceste două şedinţe, cari se finiră apróрe la 3 óre, urmă banchetulŭ la care se aşternură mesele de trei orĭ, căcĭ edificiulŭ pomposŭ şi spaţiosŭ alŭ dlui Georgiu Popŭ, unde se ţinură atâtŭ banchetulŭ câtŭ şi balulŭ şi concertulŭ n'a fostŭ destulŭ a primi mulţimea inteliginţei române ce a alergatŭ din tóte părţile la acéstă sĕrbătóre românéscă.

La cea dintâiu mésă ocupară locŭ 96 de dame apoi în două rêndurĭ cu multŭ mai mulţĭ bărbaţĭ. Se dă cu socotéla, că au fostŭ apróрe la 500 de persóne la acéstă adunare. Numai din învecinatulŭ comitatŭ alŭ Satumarelui au sositŭ mai de-odată 17 cară cu óspeţĭ.

Dintre neselăgianĭ avuserămŭ fericirea a saluta orĭ mijloculŭ nostru pe fericitulŭ părinte alŭ „Lucacescilorŭ« cu trei feciorĭ ai lui, dintre carĭ, precum se scie, Dr. *Vasiliu Lucaciu* s'a învednicitŭ a atrage asupră'şĭ cunoscutele »amabilităţĭ« ale patrioţilorŭ din Satumare, apoi pe Dr. *Petru Dulfu*, famalia *Borlea*, *Măgurénu* etc.

După prânḑŭ societatea imposantă s'a rĕspânditŭ prin grădinile d-lui Georgiu Popŭ, ér tinerimea teologĭ şi academicĭ, s'au apucatŭ de pregătirile trebuinciόse pentru concertŭ şi balŭ. (Va urma.)

DIN BUCOVINA.

Suceava, 8 Augustŭ 1885.

(Urmare şi fine.)

Nu pricepemŭ bine, ce vrea sĕ ḑică »Candela« cu cuvêntulŭ »a lăsa« în decădinţă: au că într'o decădinţă eventuală, din causa necontinuărei subvenţiunei, orĭ că în decădinţa acestei biserică, deja esistenţă.

Vrea sĕ ḑică »Candela«: dela sistarea subvenţiunei înainte va decădea acéstă biserică; atuncea, fiindŭ în ambe casurile adresa causei decădinţei greşită, mai este aicĭ şi unŭ anacronismŭ; căcĭ decădinţa deja esistă, şi anume, de vre-o trei-ḑecĭ de anĭ încóce, de când adecă, repausà conducĕtorulŭ bisericei din cestiune, în întréga Bucovină şi Moldovă cu stimă sciutulŭ Archimandritŭ *Melhisedecŭ Lemeni*, fratele fostului Episcopŭ de Blajŭ, şi vina acestei decădinţe, se înţelege, că nu e a guvernului României, care abia acum sistà subvenţiunea acestei biserică, ci acelora, carĭ au sploatatŭ subvenţiunile guvernului României, spre a aduce biserica la o *atare* prosperitate şi înflorire. Ér de cugetă „Candela,« că dacă va detrage guvernulŭ României subvenţiunea, biserica vechei Metropolii a Moldovei, ea biserica va rĕmânea în decădinţa-i în care se află, atuncea pĕcatŭ de fie-care banŭ ce l'ar spesa guvernulŭ României întru delăturarea decădinţei, căcĭ ea, delăturarea decădinţei, de ar fi sĕ urmeze abia de acum, nu va urma prin subvenţiunea din România, ci dóră prin alte medii, care şi până acum, pe lângă aceea că a esistatŭ subvenţiunea, au lipsitŭ, cu tóte că P. S. Sa Metropolitulŭ de acum alŭ Bucovinei, dela suirea sa în Scaunŭ, în totŭ anulŭ vine încóce de ḑiua s. Iónŭ celŭ nou şi pontifică în acea biserică cu cea mai posibilă pompă şi splendóre. Decădinţa propriă acestei biserică, repetămŭ, esistă şi nu se reparéză nicĭdecum, ba încă totŭ mai multŭ progreséză.

Sĕ o spunemŭ decĭ pe scurtŭ: »Omŭ n'amŭ!« nicĭ conducere, adecă, raţională şi consciută de însemnătatea acestei biserică de pelerinagie, *nu-i* nicĭ înrîurire superióră asupra acestei conducerĭ locale, corĕspunḑĕtóre cu postulatele acelei însemnătăţĭ, astăḑĭ multŭ mai imperióse decâtŭ orĭ când mai înainte. — Ce a făcutŭ biserica acésta, renumită şi »ţinta pelerinagielorŭ din tóte părţile şi mai alesŭ din România;« n'au fostŭ nicĭ *paradele* esterióre din ḑiua s. Ioanŭ celŭ nou, cu transversărĭ ai oraşului sub bubuitulŭ săcăluşurilorŭ, până şi prin uliţa jidovéscă; dară nicĭ acea »evlaviă şi frică de Dumneḑeu,« cu care se sĕvêrşescŭ? nu se „meliţă“ acum actele religióse la acéstă biserică, atâtŭ preste anŭ câtŭ şi, ba încă mai — frivolŭ, în ḑilele pelerinagielorŭ.*) Amŭ auḑitŭ înşii cu urechile nóstre, bărbaţĭ de inteliginţă şi stare superióră, ḑicêndŭ: »Nu-i acum părintele *Melhisedec*, nu-sŭ asistenţii lui permanenţĭ, părinţii *Ioanŭ* şi *Geronti!“* Ĕră în poporulŭ de rêndŭ, dară bunŭ şi încă evlaviosŭ a devenitŭ a se vorbi în deobşte: „*Ce-i* acum la Sfântŭ, auḑimŭ, că se cere — sub pămêntŭ.«

Nu voimŭ sĕ producemŭ amărăciune şi scârbă în inima cetitorilorŭ; dară amŭ puté desfăşura o icónă, cum mergŭ trebile religióse şi sânte la biserica din cestiune, biserica vechei Metropolii a Moldovei cu moştele s. Ioanŭ celŭ nou, dela care icónă, oţărîţĭ până la sufletŭ, şi-ar întórce faţa totŭ insulŭ.

Şi pentru aşa o stare a lucrurilorŭ sĕ mai dea guvernulŭ României subvenţiune: »in hoc signo« sĕ fie representată aicĭ, »peste hotare,« »vechea Metropolie a Moldovei?«

De aicĭ îşĭ póte fie-cine şi aceea închipui, cum vorŭ fi aflându-se afacerile bisericescĭ şi religióse, nu mai puţinŭ şi cele istorice-naţionale în întréga Bucovină română, daca în clasiculŭ şi fie-cărui Românŭ venerabilulŭ locŭ alŭ reşedinţei Domnitorilorŭ şi Metropoliei Moldovei, astăḑĭ, din partea clerului de aicĭ, atâtŭ indiferentismŭ cătră cele sânte şi tradiţionalŭ — venerabile şi atâta lăcomiă materială e manifestéză, cum acésta póte vedé orĭ şi cine la biserica din cestiune.

E decĭ probabilŭ, că atâtŭ Metropolitulŭ din Iaşi câtŭ şi guvernulŭ României vorŭ fi aflatŭ despre acéstă tristă stare a lucrurilorŭ... Guvernulŭ României din parte-şĭ va fi auḑitŭ póte şi de altŭ loc în Bucovina, nu mai puţin scumpŭ şi veneratŭ de toţĭ ce pórtă nume de Românŭ, adecă de mânastirea *Putna*, unde zacŭ rĕmăşiţele pămênteşcĭ ale »Eroului şi Părintelui Moldovei“, *Stefanŭ celŭ Mare*, de ce felŭ de tratare se bucură acea mânăstire din partea conducerei ei locale... Şi va fi auḑitŭ guvernulŭ României despre acea trătare, eufemistice ḑicêndŭ: *nedémnă*; căcĭ mai an-ţărţĭ a visitatŭ acéstă mânăstire unŭ Archiereu, iară anulŭ trecutŭ, o persónă înaltă militară din România, şi cu ce inimă durerósă auḑimŭ, că au părăsitŭ acele persóne însemnate loculŭ, carele este Mecca adorată a nu numai »unei părţĭ însemnate a poporului românŭ«, ci a milióne de Românĭ; nu se póte admite, că acea durere sĕ şi-o fi îngropatŭ respectivele persóne, viindŭ în ţara lorŭ, în inima-le proprie.—Şi aice, *indiferentismŭ şi negligenţă*!

Ei bine, mânăstirea Putnei, după cum spune tradiţiunea şi după cum e de price putŭ şi din împrejurarea, că acéstă mânăstire şi-a ales'o *Stefanŭ celŭ Mare* de loculŭ repausului sĕu şi alorŭ sĕi, i-a fostŭ dintre tóte patruḑecĭ de biserică şi mânăstirĭ,

*) Veḑĭ şi »Nrii Gazetei« 138 şi 139 din a. c.

ce le-a ḑiditŭ elŭ, cea mai plăcută. Apoi ea are, nu numai „subvenţiunea‹ sa, ci a ei avere, superiormente, lăsămentulŭ lui Stefanŭ celŭ mare, subvenţiunéză pre întregulŭ clerŭ ortodocsŭ alŭ Bucovinei şi-lŭ subvenţiunéză încă într'unŭ modŭ, cum, aşa de mănosŭ, nu e subvenţionatŭ nicĭ un clerŭ din întréga biserică ortodocsă din lume. Ba ce e şi mai multŭ: pe lăsămentulŭ luĭ Stefanŭ celŭ Mare, se hrănescŭ astăḑĭ toţĭ, şi indigenĭ şi strèinĭ, câţĭ trăescŭ în Bucovina.

Numai Putna singură, afară de celelalte mănăstirĭ şi bisericĭ din Bucovina, ḑidite şi dotate de Stefanŭ celŭ Mare are la optḑecĭ de moşii în fondulŭ religionarŭ ortodocsŭ alŭ Bucovinei; precândŭ, cine cu istoria amână póte negá, că, cum ḑice ›cântecŭlŭ ciobanului din Câmpulungŭ, ce *numai* lui ›Stefanŭ celŭ Mare‹ au a'i mulţămi, ce şi însuşĭ M. S. împĕratulŭ presentŭ alŭ Austro-Ungariei, în diploma Sa pentru ridicarea Bucovinei în Ducatŭ şi împărtăşirea-i de o stemă a ţĕrei, cu o lealitate démnă de totŭ respectulŭ a constatatŭ.

De ce atenţiune, de ce stimă, despre o parte religiósă, iară despre alta, patriotică-naţională a măcar Românilorŭ bucovinenĭ, se bucură astăḑĭ, dela demnii Archimandriţĭ slovénulŭ *Artemonŭ Bortnicŭ* şi românulŭ *Arcadie Ciupercovicĭ*, încóce? Durere şi iarăşĭ durere: de-o atenţiune şi respectare a însemnătăţei acestei mănăstirĭ nicĭ chiar din partea diregĕtorii ei locale nu póte fi vorbă. — Iată decĭ şi aice la unŭ altŭ locŭ de cea mai mare venerabilitate religiósă şi naţională în Bucovina *„decădinţă“* şi acésta, nu din causa guvernului Românieĭ nicĭ din cea a guvernului Austriei, carele susţenéză din fondulŭ religionarŭ şi biserica din Suceava cu personalulŭ ei, şi mănăstirea Putnei, destulŭ de bine; ci din causa, din care în tóte ḑiarele române, ba şi în cele strĕine, de un timpŭ încóce, orĭ se deplânge orĭ se acusă *decădinţa şi a bisericei şi a clerului ortodocsŭ din Bucovina.* Şi ca să arĕtămŭ acea causă, ne aducemŭ deocamdată aminte de cuvintele de întronisare a P. S. Sale părintelui mitropolitŭ actualŭ alŭ Bucovinei, unde P. S. S. cu glasŭ rĕdicatŭ ḑise: ›Toţĭ cei ce constituimŭ Sionulŭ ortodocsiei în Bucovina, *sĕ adeverimŭ şi cu fapta cele ce mărturisimŭ cu gura!*“ La acéstă ›mărturisire‹ frumósă ›cu gura‹ n'amŭ voi sĕ revenimŭ, ca sĕ nu arĕtămŭ ›fapte‹ eterogene, de care fapte s'a mai pomenitŭ în stimatulŭ acesta ḑiarŭ. *Publiu.*

Serbarea nascerei lui Kossuth în Bucurescĭ.

Cetimŭ în ›Românulŭ:‹ „Lunĭ séra vr'o nouĕ-ḑecĭ de Ungurĭ s'au adunatŭ în sala otelului „Union‹ şi au serbatŭ printr'unŭ banchetŭ cu musică ḑiua nascerii lui Kossuth. Sala era decorată cu emblema ţĕrei ungurescĭ, cu portretulŭ lui Kossuth şi stindarde ungurescĭ. Cam pe la 11 óre nóptea poliţia aflând despre acestŭ banchetŭ mai mulţĭ agenţĭ poliţienescĭ s'au dusŭ la hotelŭ Union şi intrândŭ în restaurantŭ au depărtatŭ muzica şi au dusŭ la poliţiă insigniile ungurescĭ împreună cu portretulŭ lui Kossuth. Anteprenorulŭ otelului, d. Stiefler, se ḑice că va plăti o amendă pentru că nu s'a conformatŭ cu regulamentulŭ poliţienescŭ, care ar ḑice că otelierii şi restauratorii suntŭ datorĭ a înscĭinţa de mai nainte poliţia despre ţinerea unorŭ asemenea banchete sĕu petrecerĭ în localulŭ lorŭ.‹

O altă versiune aduce „Bukarester Tagblatt“ despre acestŭ casŭ, care o vedemŭ reprodusă şi în „Voinţa Naţională“ în cuprinsulŭ următorŭ: „Pentru aseară (12 Augustŭ) se arangiase în sala de marmoră a otelului Union o serbare în onórea lui Kossuth, dér care după ce se terminase bunchetulŭ şi când era sĕ se înceapă danţulŭ, fŭ întreruptă din causă că musica militară comandată nu sosise. Acéstă împrejurare de sigurŭ neplăcuta fŭ semnalulŭ unorŭ ciocnirĭ şi neînţelegerĭ carĭ din nenorocire luară nişte dimensiunĭ atâtŭ de mari, în câtŭ serbarea a trebuitŭ sĕ fiă oprită Toţĭ au observatŭ cu acéstă ocasiă procedarea plină de tactŭ a d-lui Lahovary, directorulŭ prefecturei poliţiei, care a isbutitŭ sĕ impedece sĕvĕrşirea unorŭ excese mai marĭ.“

„România liberă“ scrie despre acelaşĭ casŭ următórele: „Colonia ungară din Bucurescĭ a serbatŭ Vinerĭ seara, printr'unŭ banchetŭ, aniversarea nascerii lui Kossuth. în sala otelului Union. Pentru petrecere se angajaseră şi câţi-va lăutarĭ, însĕ lăutarii nu s'au arĕtatŭ din causă — ni se spune — că anteprenorulŭ hotelului nu avizase poliţia despre acéstă petrecere. Acéstă neisbândă a provocatŭ unŭ scandalŭ între petrecĕtorĭ: unii din ei au fostŭ acusaţĭ că au mâncatŭ banii ce trebuia sĕ fiă daţĭ lăutarilorŭ, şi de aceea nu cântă lăutarii. Scandalulŭ s'a terminatŭ prin espulsarea onorabililorŭ Boga, Tamas, Krecsak, Trombitas şi Gyula Salamon, cismarĭ, tâmplarĭ etc. Poliţia s'a purtatŭ cu multŭ tactŭ în acéstă afacere.“

„Românulŭ,“ în conglăsuire cu raportulŭ adusŭ de elŭ, condamnă procederea poliţiei din Bucurescĭ, ca o mĕsură arbitrară care lovesce în libertatea întrunirilorŭ.

›Sciutŭ este — ḑice ›Românulŭ‹ — că mai pe fie-care ḑi ne ridicămŭ în contra vecinilorŭ noştri, pentru că nu putemŭ înţelege purtarea lorŭ faţă cu fraţii noştri de peste Carpaţĭ. Dar tocmai pentru acele cuvinte nu voimŭ a ne face complicĭ prin tăcerea nóstră acelorŭ carĭ sĕvĕrşescŭ fapte identice cu cele ce le imputămŭ ḑilnicŭ Ungurilorŭ. Ne-amŭ ridicatŭ şi, de nu ne înşelămŭ, pressa întrégă a protestatŭ contra celorŭ carĭ au opritŭ pe Românii din Austro-Ungaria sĕ sĕrbătoréscă în linişte centenarulŭ acelui mare Românŭ, care se numea Horia. Nimenĭ n'a putută înţelege cum Ungurii, carĭ se fălescŭ a fi patrioţĭ, nu admirau pe aceia carĭ avéu aceleaşĭ simţĕmêntŭ pentru eroulŭ naţiunei lorŭ. Şi tocmai ei se încercau a lovì în cei carĭ sĕrbătoréu o aniversare patriotică. Cu durere vedemŭ, că guvernulŭ românŭ păşesce pe calea celui unguresc şi lovesce în libertatea celorŭ carĭ voescŭ sĕ serbeze aniversarea unuia din luptătorii lorŭ, pe care ilŭ privescŭ ca pe unŭ mare patriotŭ.‹

„Românulŭ‹ termină articululŭ sĕu cu următórele cuvinte adresate Ungurilorŭ: ›N'aveţĭ dreptate şi cuvêntŭ avemŭ, căcĭ când guvernulŭ nostru lovì în cei ce se adunaseră spre a-şĭ aminti de marele patriotŭ românŭ, voi aţĭ făcutŭ şi aprobatŭ fapta sa; când însĕ vouĕ vi s'a pusŭ pedecĭ de cătră guvernulŭ nostru, Românii cei sincerĭ *au protestatŭ* şi suntŭ gata a vĕ oferi chiarŭ casele lorŭ, câtŭ timpŭ vetĭ fi pe pămĕntulŭ nostru, ca nimenĭ sĕ nu pótă pune pedecă manifestaţiunilorŭ vóstre patriotice.‹

SCIRĬ TELEGRAFICE.

(Serv. part. alŭ ›Gaz. Trans.‹)

PESTA, 28 Augustŭ. — Conventulŭ evangelicŭ alŭ districtului Montan a rĕspinsŭ propunerea senioratului din Turocz d'a se înfiinţa unŭ gimnasiu slovacŭ.

MADRID, 28 Augustŭ. — Guvernulŭ a fostŭ satisfăcutŭ prin declaraţiunea dată în urmă de Germania cu privire la insulele Caroline. Se speră din tóte părţile o resolvare mulţămitóre.

PARIS, 28 Augustŭ. — La meetingulŭ protestatorŭ de erĭ a luatŭ parte o fórte mare mulţime de poporŭ. Resoluţiunea îndreptată în contra cabinetelorŭ englezŭ şi francezŭ s'a primitŭ. Mai departe s'a hotărîtŭ a încuragia pe Irlandezĭ la resistenţă contra Angliei.

DIVERSE.

Succesulŭ grosolăniei. — Corespondentulŭ ḑiarului „Pester Lloyd‹ povestesce dela Carlsbad urmatórea anecdotă despre prima întâlnire a principelui Bismarck cu doctorulŭ Schweninger: ›Nu sciu, ḑice, cum venise cancelarului imperiului ideia d'a consulta aicĭ la Carlsbad pe doctorulŭ Schweninger; ajunge a spune că principele ilŭ chemase la dênsulŭ. După ce Bismarck povestise medicului istoriculŭ suferinţelorŭ sale, începù Schweninger a-lŭ cestiona la rîndulŭ sĕu. La începutŭ Bismarck rĕspunde cu destulă bunăvoinţa, dér nesfîrşindu-se cestionarulŭ, supĕrarea interogatului crescea din secundă în secundă, până când, în fine isbucnì necazulŭ sĕu prin cuvintele: Ajunge acum! nu mĕ întreba atâtŭ de multŭ! Doctorulŭ Scweninger îĭ replică liniscitŭ, dér c'unŭ tonŭ nicĭ decum devotŭ: După plăcerea înălţimei vóstre, dér decă doriţĭ a fi tămăduitŭ fără a vi se adresa întrebărĭ, consultaţĭ unŭ veterinarŭ, elŭ tratéză pe bolnavii sĕi fără a-i cestiona. Principele rĕmase mutŭ în faţa unei asemenea obrăsnicii; şi aruncândŭ o privire sfăşietóre medicului dela Munic, care însĕ nu produse nicĭ unŭ efectŭ asupra doctorului, se linişti, şi adresându-i din nou cuvêntulŭ îĭ ḑise: Bine, decă trebue sĕ fie aşa, întrébă-mĕ în numele Domnului, dér sĕ scii că asteptŭ dela d-ta ca talentulŭ medicalŭ alŭ n-tale sĕ fie la aceeaşĭ înălţime cu grosolănia-ţĭ de care mi-ai datŭ o probă.‹ Resultatulŭ a fostŭ, că Dr. Schweninger devenì medicŭ de casă alŭ cancelarului.

***

Mareşalulŭ de Moltke la ţĕră. — Ca în toţĭ anii la o asemenea epocă, mareşalulŭ de Moltke stă în domenulŭ sĕu dela Kreisau, unde, lăsândŭ la o parte strategia, se ocupă numai de agricultură. Sculându-se fórte de diminéţă, se duce în tóte ḑilele spre o înălţime unde se află, într'o capelă, pe nisce soclii de marmoră négră, cosciugurile conţinêndŭ rĕmăşiţele soţiei şi sorei lui, alăturĭ se află unŭ alŭ treilea seclu, unde are sĕ fie pusŭ coşciugulŭ în care se va odihnì marele căpitanŭ. După acésta, o oră sĕu douĕ meditândŭ în acestŭ locŭ favoritŭ, mareşalulŭ inspectéză frumosulŭ sĕu parcŭ, pe care l'a plantatŭ singurŭ cu copacii cei mai rarĭ, are cu sine în totdeuna unŭ cosorŭ şi unŭ micu ferestrĕu, pentru a tăia érba şi a-şĭ regulă copacii. In urmă îşĭ ia dejunulŭ. După améḑĭ dă ordine pentru lucrările pămĕntului. Séra, după ce mănâncă, se urcă în trăsură cu nepotulŭ sĕu, căpitanŭ de Moltke şi face o lungă preumblare. Elŭ se ocupă de interesele locuitorilorŭ din satulŭ Kreisau, mai cu sémă cu educaţiunea şi instrucţiunea copiilorŭ lorŭ. Mareşalulŭ a organisatŭ la Kreisau, pe lângă o şcólă, o casă pentru copii dela 2 până la 6 anĭ.

***

O armă destructóre fără efectŭ. — La 4 Iuniu trecutŭ frumósa domnişóră Anna Mendel, fiica unui profesorŭ de limba englesă, în vêrstă de 18 anĭ, încercă sĕ-şĭ curme ḑilele descărcândŭ unŭ revolverŭ în pieptulŭ sĕu; cu tóte că-şĭ trase cincĭ glónţe nu-şĭ făcuse decâtŭ cincĭ sgârieturĭ uşóre, astfelŭ că astăḑĭ juna domnişóră este desăvêrşitŭ tămăduită nu numai de rănile sale ci şi de mania sinuciderei. La 10 Augustŭ se afla ca martoră înaintea tribunalului; împrejurarea că cincĭ glónţe trase rĕmăseseră fără efectŭ pricinuì mirare şi se întrebà Anna Mendel de unde îşĭ procurase aceea armă. D-şóra numì pe armurierulŭ Spadini la Roma. Tribunalulŭ intentă o acţiune lui Spadini supt acusaţiunea d'a fi comisŭ o înşelătoriă, vânḑêndŭ domnişórei Mendel o armă rea în locŭ de una bună. Dumneaeĭ, auḑindŭ acésta acusaţiune esclamă cu vioiciune: Dér decă revolverulŭ ar fi fostŭ bunŭ, eu n'aşŭ mai trăi astăḑĭ! — Acésta n'o putemŭ lua în consideraţiune, observă judecătorulŭ, şi condamnĭ pe fabricantulŭ de arme la o închisóre de patru lunĭ şi la închiderea magazinului sĕu pentru cincĭ-spre-ḑece ḑile. Domnişóra Mendel, vĕrsândŭ lacrămĭ, ḑicea domnului Spadini: Mi-ai scăpatŭ viaţa, domnule, dă-mĭ voiă a-ţĭ oferi tóte economiile mele dreptŭ rĕsplătire că mi-ai vêndutŭ unŭ revolvevŭ atâtŭ de prostŭ.

***

Unŭ banchetŭ de pungaşĭ. — Intre multele instituţiunĭ umanitare din Londra nu e póte nicĭ una, care sĕ merite mai multŭ sprijinŭ, decâtŭ St. Giles Christian Mission, care şi-a propusŭ sĕ procure ocupaţiunĭ cinstite pentru hoţĭ pedepsiţĭ. Acéstă societate s'a formatŭ de Zoshna Paol, unŭ hoţŭ pedepsitŭ, care acum, ajutatŭ fiindŭ de mai mulţĭ filantropĭ, stăruesce fără pregetŭ sĕ facă ómenĭ de trébă din foştii sĕĭ tovarăşĭ. Elŭ a reuşitŭ sĕ ḑidéscă o bisericuţă în Little Wild-street, la capĕtulŭ apusénŭ alŭ Londrei, unde e cuibulŭ hoţilorŭ, în acea capelă elŭ ţine predice în limba hoţilorŭ, care se adună în numĕrŭ mare, mai alesŭ când li se dă bine de mâncare şi de bĕutură. Intr'o séră s'au adunatŭ ca la 250 hoţĭ pedepsiţĭ, carĭ primiseră învitaţiunĭ la bucătăriile hoţilorŭ. Afară de aceştia au venitŭ şi alţĭ 50 neînvitaţĭ. La masă a fostŭ destulă carne rece, pâne, plăcintă, céiu şi cafea; celorŭ neînvitaţĭ li s'au datŭ rĕmăşiţele, ce le-au prinsŭ fórte bine, căcĭ fómea nu lipsea. Era unŭ ce penibilŭ sĕ te uiţĭ la acele figurĭ palide, slabe, sdrenţóse, începêndŭ dela copii de câte ḑece anĭ, până la moşnegĭ cu unŭ piciorŭ în grópă. Vedeaĭ feţe aprópe bestiale, care te făcea sĕ nu maĭ sperĭ îndreptare. Doi din categoria acésta, după ce se îndopaseră bine, începură sĕ facă scandalŭ, încâtŭ fură datĭ afară, unde îi primì poliţia. Câţĭ-va tinerĭ inteligenţĭ şi vorbitorĭ erau însărcinaţĭ cu supraveghere şi rĕspundéu la întrebările puţinilorŭ visitatorĭ, carĭ putuseră intra. După mâncare s'au cântatŭ imnurĭ ca de obiceiu, apoi preşedintele a cetitŭ darea de sémă asupra activităţii institutului, după care trei hoţĭ au ţinutŭ cuvêntărĭ, povestindŭ câte au păţitŭ şi îndemnândŭ pe toţĭ sĕ se lase de meseria pungăşiei.

***

O eróre hazliă. — Doctorulŭ X.... este unŭ mare vênătorŭ. Acum câte-va ḑile îşĭ trimite servitorulŭ sĕ ducă douĕ pachete la doi clienţĭ ai sĕi. Unulŭ din aceste pachete conţine o cutiă de hapurĭ cu o prescripţiune. Celălaltŭ, conţine o ladă cu 6 iepurĭ, ucişĭ de curêndŭ. Servitorulŭ, dândŭ pachetele, se înşelă. Mirarea clientului care primesce şése iepurĭ cu următórea prescripţiune: „A lua câte unulŭ la fiecare jumĕtate de óră.“

***

Unŭ advocatŭ ca martor. — Unŭ advocatŭ este chiămatŭ sĕ depună ca martorŭ.

Preşedintele, întorcêndu-se cătră dênsulŭ, îĭ ḑice c'unŭ aerŭ părintescŭ:

— Aide, d-le X...., uită-ţĭ de astădată profesiunea şi spunene adevĕrulŭ!

***

O comparaţiune. — Ce asemănare esistă între unŭ omŭ înţeleptŭ şi unŭ acŭ cu gămăliă?

Capulŭ opresce pe amêndoui sĕ mérgă mai departe decâtŭ trebue.

BIBLIOGRAFIĂ.

Datorinţe şi drepturĭ, manualŭ pentru şcólele poporale de Dr. Georgiu Popa. Cu titlulŭ acesta a apărutŭ în Aradŭ a. 1885 din tipografia diecesei române gr. or. o carte care, scrisă cu sistemŭ şi fórte limpede şi precisŭ, tratéză constituţiunea în statŭ şi cu deosebire în biserică. O recomandămŭ atenţiunei preoţilorŭ şi învĕţătorilorŭ şi tuturorŭ cărturarilorŭ noştri.

Editorŭ: **Iacobŭ Mureşianu.**
Redactorŭ responsabilŭ: **Dr. Aurel Mureşianu.**

Cursulŭ la bursa de Viena

din 27 Augustŭ st. n. 1885.

Rentă de aurŭ 4% . . .	98.90
Rentă de hârtiă 5% . .	92.70
Imprumutulŭ căilorŭ ferate ungare	148.—
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (1-ma emisiune) . . .	98.40
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (2-a emisiune)	124.50
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (3-a emisiune)	109.—
Bonurĭ rurale ungare . .	102.50
Bonurĭ cu cl. de sortare	102.75
Bonurĭ rurale Banat-Timișŭ	102.—
Bonurĭ cu cl. de sortare	101.25
Bonurĭ rurale transilvane	101.25
Bonurĭ croato-slavone . .	102.—
Despăgubire p. dijma de vinŭ ung.	97.75
Imprumutulŭ cu premiu ung.	118.25
Losurile pentru regularea Tisei și Segedinului .	123.—
Renta de hărtiă austriacă	87.80
Renta de arg. austr. . .	83.35
Renta de aurŭ austr. . .	108 75
Losurile din 1860 . . .	139 25
Acțiunile băncel austro-ungare	868
Act. băncel de creditŭ ung.	288 25
Act. băncel de creditŭ austr.	288.70
Argintulŭ —.— Galbinĭ împărătescĭ	5 89
Napoleon-d'orĭ	$9.88^1/_2$
Mărcĭ 100 împ. germ. . .	61.15
Londra 10 Livres sterlinge	124.60

Bursa de Bucurescĭ.

Cota oficială dela 12 Augustŭ st. v. 1885.

	Cump.	vênd.
Renta română (5%). . . .	88	89
Renta rom. amort. (5%) . .	93	$93^1/_2$
» convert. (6%) . .	88	89
Împr. oraș. Buc. (20 fr.) . .	30	32
Credit fonc. rural (7%) . .	$100^1/_2$	$101^1/_2$
» „ „ (5%) . .	$85^1/_2$	$86^1/_2$
» » urban (7%) . .	$98^1/_4$	$99^1/_4$
» » » (6%) . .	91	92
» » » (5%) . .	$82^3/_4$	$83^1/_2$
Banca națională a României		
Ac. de asig. Dacia-Rom.		
« » » Națională		
Aurŭ	$10^3/_4$	$11^1/_4$
Bancnote austriace contra aurŭ	2.02	2.04

Cursulu pieței Brașovu

din 28 Augustŭ st. n. 1885.

Bancnote românescĭ	Cump.	8.84	Vênd.	8.97
Argint românesc	»	8.75	»	8.80
Napoleon-d'orĭ	»	9.87	»	9.91
Lire turcescĭ	»	11.12	»	11.20
Imperialĭ	»	10.10	»	10.20
Galbenĭ	»	5.84	»	5.91
Scrisurile fonc. »Albina« . .	»	100.50	»	101.—
Ruble Rusescĭ	»	123.—	»	124.—
Discontulŭ . . .	»	7—10 $\%$ pe anŭ.		

☞ **Numere singuratice à 5 cr. din „Gazeta Transilvaniei" se potŭ cumpĕra în tutungeria lui I. Gross.**

Anunțămŭ acelorŭ onorați cetitorĭ, cari vorŭ binevoi a se aboná la fóia nóstră de aicĭ încolo că avemŭ încă în reservă numerĭ dela începutulŭ anului 1885, prin urmare potŭ sĕ aibă colecțiunea întrégă.

Administratiunea »Gaz. Trans.«

Mersulŭ trenurilorŭ

pe linia **Predealŭ-Budapesta** și pe linia **Teiușŭ-Aradŭ-Budapesta** a călei ferate orientale de statŭ reg. ung.

Predealŭ-Budapesta

	Trenŭ de persóne	Trenŭ accelerat	Trenŭ omnibus	Trenŭ omnibus
Bucurescĭ	—	5.00	7.45	—
Predealŭ (	—	9.45	12.50	—
(	—	9.47	1.09	—
Timișŭ	—	10.11	1.40	—
Brașovŭ (	—	10.44	2.27	—
(	6.22	10.51	2.55	—
Feldióra	7.01	11.18	3.38	—
Apatia	7.33	11.36	4.17	—
Agostonfalva	8.01	11.51	4.47	—
Homorodŭ	8.45	12.23	5.42	—
Hașfaleu	10.10	1.19	7.37	—
Sighișóra (	10.29	1.30	8.01	—
(	10.39	1.37	8.21	—
Elisabetopole	11.19	2.05	9.05	—
Mediașŭ	11.54	2.25	9.43	—
Copsa mică	12.12	2.36	10.02	—
Micăsasa	12.56	—	6.20	—
Blașiu	1.30	3.13	6.59	—
Crăciunelŭ	1.45	—	7.15	—
Teiușŭ	2.11	3.40	7.43	—
Aiudŭ	2.55	4.01	8.29	—
Vințulŭ de susŭ	3.17	—	8.55	—
Uióra	3.24	—	9.04	—
Cucerdea	3.31	4.24	9 12	—
Ghirisŭ	4.09	4.49	10.23	—
Apahida	5.36	—	12.32	—
Clușiu (	5.56	5.58	12.59	—
(	6.08	6.08	—	8.00
Nedeșdu	6.29	—	—	8.34
Ghirbĕu	6.45	—	—	8.59
Aghirișŭ	7.00	—	—	9.34
Stana	7.26	—	—	10.16
Huiedinŭ	7.48	7.14	—	11.04
Ciucia	8.28	7.43	—	12 17
Bucia	8.47	—	—	12.47
Bratca	9.06	—	—	1.21
Rév	9.26	8 22	—	2.05
Mezŏ-Telegd	10 01	8.48	—	3.08
Fugyi-Vásárhely	10.20	—	—	3.39
Várad-Velințe	10.30	—	—	3.55
Oradia-mare (	10.37	9.13	—	4.05
(	10.51	9.18	10.37	—
P. Ladány	12.37	10.31	12 53	—
Szolnok	2 58	12.07	4.45	8.22
Buda-pesta	6 00	2.10	10.05	10.30
Viena (	6.35	2.45	10.50	—
(	3.00	8 0	6.05	—

Budapesta—Predealŭ

	Trenŭ omnibus	Trenŭ accelerat	Trenŭ omnibus	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus
Viena	—	7.15	—	—	—
Budapesta	6.47	1 45	3.15	6.20	8.00
Szolnok	10.37	3.44	7.29	9.11	11.40
P. Ladány	1.44	5.21	8.27	11.26	2.31
Oradea mare	5.33	6.41	—	1.28	—
Várad-Velencze	—	—	9.45	2.00	—
Fugyi-Vásárhely	—	—	9.59	2 11	—
Mezö-Telegd	—	7.14	10.28	2.31	—
Rév	—	7.42	11.36	3.18	—
Bratca	—	—	12.10	3.41	—
Bucia	—	—	12.43	4.01	—
Ciucia	—	8.31	1.31	4.26	—
Huiedin	—	9.01	2.56	5.08	—
Stana	—	—	3.29	5.27	—
Aghiriș	—	—	4.0	5.50	—
Ghirbĕu	—	—	4.18	6.02	—
Nedeșdu	—	—	4.36	6.24	—
Clușiu (	—	10.01	5.05	6.43	—
(	12 05	10.16	—	7.03	—
Apahida	12.31	—	—	7.26	—
Ghiriș	2.16	11.24	—	8.51	—
Cucerdea (	3.12	11.43	—	9.31	—
(	3.32	11.45	—	9.43	—
Uióra	3.41	—	—	9.51	—
Vințulŭ de susŭ	3.50	—	—	9.58	—
Aiudŭ	4.25	12.08	—	10.24	—
Teiușŭ	4.50	12.22	—	10.44	—
Crăciunelŭ	5.41	—	—	11.28	—
Blașŭ	6.02	12 57	—	11.44	—
Micăsasa	6.40	—	—	12.18	—
Copșa mică	7.00	1.27	—	12.36	—
Mediașŭ	—	1.45	—	1.22	6.01
Elisabetopole	—	2.06	—	1.56	6.40
Sigișóra	—	2.31	—	2.34	7.20
Hașfaleu	—	2.50	—	3.02	8.01
Homorod	—	3.48	—	4.41	10.05
Agostonfalva	—	4.19	—	5 30	11.02
Apatia	—	4.34	—	6.03	11.3[illegible]
Feldióra	—	4.53	—	6.35	12.14
Brașovŭ (	—	5.20	—	7.14	1.09
(	—	5.30	—	—	1.50
Timișŭ	—	6.07	—	—	2.48
Predealŭ (	—	6.32	—	—	3.23
(	—	7.30	—	—	4.56
Bucurescĭ	—	11.35	—	—	9.40

Nota: Orele de nópte suntŭ cele dintre liniile gróse.

Teiușŭ-Aradŭ-Budapesta

	Trenŭ omnibus	Trenŭ omnibus	Trenŭ de persóne
Teiușŭ	11.09	—	3.56
Alba-Iulia	11.46	—	4 27
Vințulŭ de josŭ	12.20	—	4.53
Șibotŭ	12.52	—	5.19
Orăștia	1.19	—	5.41
Simeria (Piski)	1.48	—	6.08
Deva	2 35	—	6.39
Branicica	3.04	—	7.04
Ilia	3.36	—	7.29
Gurasada	3.50	—	7.41
Zam	4.25	—	8.12
Soborșin	5.09	—	8.49
Bĕrzova	5.56	—	9.29
Conopŭ	6.18	—	9.49
Radna-Lipova	6.57	6.14	10.23
Paulișŭ	7.12	6.30	10.37
Gyorok	7.27	6.47	10.52
Glogovațŭ	7.56	7.17	11.18
Aradŭ	8 10	7.32	11.32
Szolnok (	2.39	12.00	4 5[illegible]
(	3.16	12.14	5.10
Budapesta	7.10	2.10	8.16
Viena	—	8.00	6.05

Budapesta-Aradŭ-Teiușŭ.

	Trenŭ de persóne	Trenŭ acceleratŭ	Trenŭ omnibus
Viena	11.00	7.15	—
Budapesta	8.05	1.45	8.00
Szolnok (	11.02	3.44	11.40
(	11.12	4.02	12 00
Aradŭ	3 37	7.53	5.56
Glogovațŭ	4.13	—	6.19
Gyorok	4 38	—	6.46
Paulișŭ	4.51	—	7.00
Radna-Lipova	5.10	—	7.23
Conopŭ	5.38	—	7.51
Bêrzova	5.57	—	8.10
Soborșin	6.42	—	8.58
Zam	7.14	—	9.28
Gurasada	7.43	—	9.56
Ilia	8.01	—	10.17
Branicica	8.21	—	10.38
Deva	8.47	—	11.05
Simeria (Piski)	9.05	—	11.23
Orăștiă	10 10	—	12.24
Șibotŭ	10.43	—	12.53
Vințulŭ de josŭ	11.04	—	1.22
Alba-Iulia	11.19	—	1.40
Teiușŭ	12 05	—	2.24

Aradŭ-Timișóra

	Trenŭ omnibus	Trenŭ de persóne	Trenŭ de persóne
Aradŭ	6.00	12.55	8.25
Aradulŭ nou	6.25	1.21	8.36
Németh-Ságh	6.50	1.46	8.54
Vinga	7.19	2.18	9.13
Orczifalva	7.38	2.36	9.25
Merczifalva	7.56	2.53	9 36
Timișóra	8.42	3.40	10.06

Simeria (Piski) Petroșenĭ

	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus	Trenŭ omnibus
Simeria	6 30	11.50	2.23
Streiu	7 05	12.27	3.00
Hațegŭ	7 53	1.19	3.49
Pui	8 46	2.10	4.40
Crivadia	9.33	2.57	5.28
Banița	10.11	3.35	6.07
Petroșenĭ	10.43	4.04	6.39

Timișóra-Aradŭ

	Trenŭ de persóne	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus
Timișóra	6.07	12.25	5 00
Merczifalva	6.40	1.16	5.50
Orczifalva	6.51	1.34	6.07
Vinga	7.08	2.04	6.32
Németh-Ságh	7.23	2.25	6 53
Aradulŭ nou	7 40	2.54	7.24
Aradŭ	7 50	3.10	7.40

Petroșenĭ—Simeria (Piski)

	Trenŭ omnibus	Trenŭ omnibus	Trenŭ de pers.
Petroșenĭ	6.49	9 33	5.28
Banița	7.27	10.14	6.08
Crivadia	8.06	10 54	6.45
Pui	8.50	11 37	7.25
Hațegŭ	9.31	12.17	8 02
Streiu	10.16	12.58	8.44
Simeria	10.53	1.35	9.15

Tipografia ALEXI, Brașovŭ.